

30. listopad 2006

OBDOBÍ VLÁDY PŘEMYSLOVCŮ

OTÁZKY 1. KOLA

(zakroužkujte dle Vašeho názoru správnou odpověď)

autoři : prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.
prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

- 1. otázka : Jak se nazývá nejstarší český zákoník?**
- a) Statuta Konráda Oty
 - b) Břetislavova dekreta
 - c) Statuta sv. Václava
 - d) Statuta generální cisterciácké kapituly
- 2. otázka : Který z českých přemyslovských vládců slavil svou svatbu v Chebu?**
- a) Vratislav II.
 - b) Vladislav II.
 - c) Václav II.
 - d) Přemysl Otakar II.
- 3. otázka : Nejstarším mnišským řádem, který působil na českém území, byli :**
- a) cisterciáci
 - b) benediktini
 - c) dominikáni
 - d) premonstráti
- 4. otázka : Závěš z Falkenštejna patřil k rodu :**
- a) Vítkovců
 - b) Hrabšiců
 - c) Markvarticů
 - d) Vršovců
- 5. otázka : Nejvíce královských měst bylo založeno za krále :**
- a) Přemysla Otakara I.
 - b) Vladislava II.
 - c) Přemysla Otakara II.
 - d) Václava I.
- 6. otázka : Nejstarší známá česká píseň se jmenuje :**
- a) Měj se dobře, srdéčko
 - b) Andělíku rozkochaný
 - c) Dřevo se listem odievá
 - d) Hospodine, pomiluj ny

7. otázka : Nejstarší hrad na území Čech se jmenuje :

- a) Kašperk
- b) Přimda
- c) Hněvín
- d) Radyně

8. otázka : Václav I. byl pohřben :

- a) v Anežském klášteře
- b) v kostele sv. Víta na Pražském hradě
- c) na Vyšehradě
- d) v rotundě sv. Jiří

9. otázka : V bitvě u Chlumce v roce 1126 zvítězil Soběslav I. nad vojsky :

- a) Konráda III.
- b) Jindřicha III.
- c) Lothara III.
- d) Oty I.

10. otázka : Obléhání Milána v roce 1158 se účastnila česká vojska pod vedením :

- a) Vratislava II.
- b) Vladislava I.
- c) Vladislav II.
- d) Břetislava I.

11. otázka : Kapitulu na Vyšehradě založil a své sídlo na Vyšehrad přenesl :

- a) Vladislav II.
- b) Vratislav II.
- c) Spytihněv II.
- d) Soběslav II.

12. otázka : Mikuláš Opavský byl levobočkem :

- a) Václava I.
- b) Václava II.
- c) Přemysla Otakara I.
- d) Přemysla Otakara II.

13. otázka : Přemyslovec, který poprvé začal používat titulu markrabě moravský, vládl jako český kníže pod jménem :

- a) Konrád II. Ota
- b) Svatopluk
- c) Jindřich Vladislav
- d) Bořivoj II.

14. otázka : Přemysl Otakar I. se po dvaceti letech rozvedl s Adlétou Míšeňskou a oženil se podruhé s :

- a) Kunhutou Švábskou
- b) Kunhutou Uherskou
- c) Alžbětou Kumánskou
- d) Konstancií Uherskou

- 15. otázka** : První listinu zaručující Přemyslu Otakarovi dědičné držení královské koruny vystavil :
- a) Ota IV. Brunšvický
 - b) Rudolf I. Habsburský
 - c) Filip Švábský
 - d) Fridrich II.
- 16. otázka** : V čem spočívalo tzv. právo míle?
- a) obyvatelé města byli povinni platit do městské pokladny poplatků, pokud měli své obydlí do vzdálenosti jedné míle od středu města
 - b) mělo zaručovat občanům města, že v určitém okruhu za hradbami nebude nikdo provozovat tzv. městské živnosti, tj. řemeslo a obchod
 - c) města měla právo vymezit prostutkám prostor k "podnikání" v určené oblasti
 - d) výrobci piva museli na základě tohoto práva prodávat pivo za stejné ceny do vzdálenosti jedné míle od středu města
- 17. otázka** : Jednání s Otou Braniborským o návrat mladistvého krále Václava II. do Čech vedla v roce 1282 panská skupina v čele s :
- a) biskupem Tobiášem a Purkartem z Janovic
 - b) Závíšem z Falkenštejna
 - c) Vítkem z Prčice
 - d) Borešem z Rýzmburja
- 18. otázka** : Královna Kunhuta žila v době braniborské správy Čech v :
- a) Hradci Králové
 - b) Kutné Hoře
 - c) Hradci u Opavy
 - d) Jindřichově Hradci
- 19. otázka** : Zásadní změna Českého státu, během níž došlo k přerodu z raného středověku do vrcholného středověku, proběhla :
- a) v 10. století
 - b) v 11. století
 - c) ve 13. století
 - d) ve 14. století
- 20. otázka** : Kronikář Kosmas byl za svého života :
- a) biskupem olomouckým
 - b) kanovníkem vyšehradským
 - c) purkrabím na Práchni
 - d) kanovníkem pražské kapituly
- 21. otázka** : Nárok titulovat se říšským knížetem bylo přiznáno pražskému biskupu :
- a) Vojtěchovi
 - b) Jaromírovi
 - c) Janu IV. z Dražic
 - d) Jindřichu Břetislavovi

22. otázka : **Vladislav II. byl ve vztahu k Přemyslu Otakarovi I. jeho :**

- a) bratranec
- b) otec
- c) děd
- d) strýc

23. otázka : **V roce 1003 dosedl na český trůn bratranec knížete Boleslava III.**

Jmenoval se :

- a) Jaromír
- b) Vladivoj
- c) Boleslav Chrabrý
- a) Měšek

24. otázka : **Na počátku své vlády se Boleslav I. dostal do konfliktu s římským králem a později císařem :**

- a) Jindřichem Ptáčníkem
- b) Otou I.
- c) Konrádem II.
- d) Otou II.

25. otázka : **Pražský biskup Vojtěch pocházel z rodu :**

- a) Přemyslovců
- b) Vršovců
- c) Slavníkovců
- d) pánů z Dražic

26. otázka : **II. křížové výpravy se zúčastnil také vládnoucí český kníže :**

- a) Soběslav I.
- b) Bořivoj II.
- c) Děpolt
- d) Vladislav II.

27. otázka : **Rod Hradišiců měl v erbu :**

- a) hrábě
- b) pětilistou růží
- c) šestilistou růží
- d) znak sviní hlavy

28. otázka : **Zbraslavská kronika vznikla v klášteře, který založil :**

- a) Přemysl Otakar II.
- b) Václav II.
- c) Vladislav II.
- d) Václav III.

29. otázka : **Tzv. privilegium české církve, jímž byl ukončen dlouhodobý spor s biskupem Ondřejem, usilujícím o emancipaci české církve, vydal :**

- a) Přemysl Otakar I.
- b) Václav I.
- c) Václav III.
- d) Přemysl Otakar II.

30. otázka : Václav I. byl korunován českým králem v roce :

- a) 1228
- b) 1230
- c) 1236
- d) 1239

31. otázka : Který z přemyslovských vládců zemřel v Chebu?

- a) Jindřich Vladislav
- b) Konrád II. Ota
- c) Jindřich Břetislav
- d) Jaromír

32. otázka : Římskému králi a později císaři Jindřichu IV. pomáhal v boji o investituru přemyslovský vládce :

- a) Vladislav I.
- b) Soběslav I.
- c) Vratislav II.
- d) Vladislav II.

33. otázka : Nejstarším mužským klášterem v Čechách se stal :

- a) klášter sv. Jiří na Pražském hradě
- b) Břevnovský klášter
- c) Sázavský klášter
- d) Zbraslavský klášter

34. otázka : Jak se nazývalo zařízení, s jehož pomocí se stříbrná ruda dostávala z podzemí na povrch?

- a) kahan
- b) troky
- c) truhel
- d) hašpl

35. otázka : Sv. Anežka byla sestra :

- a) Přemysla Otakara I.
- b) Václava I.
- c) Přemysla Otakara II.
- d) neměla bratra

36. otázka : Ius regale montanorum (Královské právo horníků) vydal :

- a) Přemysl Otakar I.
- b) Václav I.
- c) Václav II.
- d) Vladislav II.

37. otázka : Polská kněžna Doubrava (Doubravka) byla dcerou :

- a) Boleslava I.
- b) Boleslava II.
- c) sv. Václava
- d) Boleslava III.

38. otázka : **Která z uvedených dcer Václava II. se stala českou královnou?**

- a) Anna
- b) Markéta
- c) Anežka
- d) Guta

39. otázka : **Kostel sv. Víta na Pražském hradě založil :**

- a) Svatý Vít
- b) Vratislav I.
- c) Soběslav I.
- d) sv. Václav

40. otázka : **Přemysl Otakar II. nebyl vládcem :**

- a) Pordenone
 - b) Chebska
 - c) Pliseňska
 - d) Korutan
-

dodatek : ***Pro zjednodušení jsou první dva korunovaní panovníci přemyslovského rodu v otázkách uváděni svými knížecími pořadovými čísly, tj. jako Vratislav II. a Vladislav II.***

poznámka : správná odpověď = **1 bod** (maximální počet bodů - **40**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 1. KOLA

- 1 b = Břetislavova dekreta (statuta)
- 2 c = Václav II.
- 3 b = benediktini
- 4 a = Vítkovců
- 5 c = Přemysla Otakara II.
- 6 d = Hospodine, pomiluj ny
- 7 b = Přimda
- 8 a = v Anežském klášteře
- 9 c = Lothara III.
- 10 c = Vladislava II.
- 11 b = Vratislav II.
- 12 d = Přemysla Otakara II.
- 13 a = Konrád II. Ota
- 14 d = Kostancí Uherskou
- 15 c = Filip Švábský
- 16 b = mělo zaručovat občanům města, že v určitém okruhu za hradbami nebude nikdo provozovat tzv. městské živnosti, tj. řemeslo a obchod
- 17 a = biskupem Tobiášem a Purkartem z Janovic
- 18 c = Hradci u Opavy
- 19 c = ve 13. století
- 20 d = kanovníkem pražské kapituly
- 21 d = Jindřichu Břetislavovi
- 22 b = otec
- 23 c = Boleslav Chrabrý
- 24 b = Otou I.
- 25 c = Slavníkovců
- 26 d = Vladislav II.
- 27 a = hrábě
- 28 b = Václav II.
- 29 a = Přemysl Otakar I.
- 30 a = r. 1228
- 31 c = Jindřich Břetislav
- 32 c = Vratislav II.
- 33 b = Břevnovský klášter
- 34 d = hašpl
- 35 b = Václava I.
- 36 c = Václav II.
- 37 a = Boleslava I.
- 38 a = Anna
- 39 d = sv. Václav
- 40 c = Pliseňska

OBDOBÍ VLÁDY PŘEMYSLOVCŮ

OTÁZKY 2. KOLA

(doplňte správné údaje)

autoři : prof. PhDr. Petr Čornej, DrSc.
prof. PhDr. Josef Žemlička, DrSc.

1. otázka : Jak se podle místa nynějšího uložení jmenuje nejstarší známý rukopis, který vznikl na objednávku z Čech? Rukopis vznikl nedlouho po roce 1000, jeho objednatelkou byla manželka Boleslava II. Emma a obsahuje tzv. Gumpoldovu legendu o sv. Václavovi :

.....

2. otázka : Jak se nazývá vnitřní správní systém v raně středověkém státě?

.....

3. otázka : Kde vznikl nejstarší český klášter a pro který řád byl určen?

..... +

4. otázka : Kterí dva pražští biskupové pocházeli z přemyslovského rodu?

..... +

5. otázka : Na německém území, jen několik kilometrů od Chebu, leží klášter, jenž měl již ve 12. století blízké vztahy k českému státu. Jak se jmenuje?

.....

6. otázka : Jak se jmenovala první korunovaná česká královna :

.....

7. otázka : Napište manželky Václava II. :

..... +

8. otázka : Které české královny se po smrti svých manželů z rodu Přemyslovců podruhé provdaly? Uveďte rovněž jména jejich nových manželů :

..... +

..... +

..... +

9. otázka : Po smrti Václava III. nastoupil na český trůn z vůle české šlechty Jindřich Korutanský. O co se opíral jeho nárok?

.....

10. otázka : Ve kterém roce ztratil Přemysl Otakar II. vládu nad rakouskými zeměmi?

.....

11. otázka : Kde byl založen nejstarší český kostel?

.....

12. otázka : Jak se nazývala nejstarší česká měna?

.....

13. otázka : Kdo tuto měnu v Čechách zavedl?

.....

14. otázka : Na sklonku 13. století si obyvatelé pražského ghetta postavili synagogu, jejíž název naznačuje, že vznikla na místě, kde už předtím stála modlitebna starší. Po Anežském klášteře synagoga představuje druhou nejstarší památku rané gotiky v Praze. Jak se jmenuje?

.....

15. otázka : Napište jména autorů následujících publikací (postačí příjmení) :

Čechy v době knížecí :

Radostný úděl vdovský. :
Královny-vdovy přemyslovských Čech

Zlatá bula sicilská :

Počátky Přemyslovců :

poznámka : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **52**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 2. KOLA

1. otázka = tzv. Wolfenbüttelský rukopis
2. otázka = hradská soustava
3. otázka = klášter u sv. Jiří na Pražském hradě + benediktinky
4. otázka = Jaromír Gebhart + Jindřich Břetislav
5. otázka = Waldsassen
6. otázka = Svatava
7. otázka = Guta Habsburská + Eliška Rejčka
8. otázka = Kunhuta Uherská + Závěš z Falkenštejna
Eliška Rejčka + Rudolf Habsburský
Viola Těšínská + Petr z Rožmberka
9. otázka = Nárok Jindřicha Korutanského se opíral o dědická práva Přemyslovců, neboť Jindřich byl manželem nejstarší dcery Václava I. Anny
10. otázka = V roce 1276
11. otázka = Na Levém Hradci
12. otázka = denárová měna
13. otázka = Boleslav I.
14. otázka = Staronová synagoga
15. otázka = Josef Žemlička
Gabriela Šárochová
Martin Wihoda (+ Josef Žemlička)
Dušan Třeštík

OBDOBÍ VLÁDY PŘEMYSLOVCŮ

OTÁZKY 3. KOLA

"A"

(dopíšte v textu chybějící údaj)

autor : Mgr. Miroslav Stulák

1. věta : *Někde v Rakousích zastihla Přemysla zpráva o otcově skonu.*

Král Václav zemřel náhle 22. září na dvoře v Jeho smrt se vzhledem ke složité situaci zřejmě nějaký čas tajila. Přemysl se nemohl okamžitě vyprostit z válečných starostí, a tak až za měsíc uvítala Praha mladého a již prachem bojišť ošlehaného čekatele trůnu. Zesnulý král byl pohřben teprve nyní. Za poslední útulek si zvolil klášter

sv.v Praze, aby zůstal nablízku milované sestře
(literatura : Josef Žemlička - Století posledních Přemyslovců, Melantrich, str. 105)

2. věta : *Hrad býval často místem nuceného pobytu politických soků. Na místě dřevěného loveckého hrádku začal asi r. 1240 zděný hrad stavět král Václav I. V práci pokračoval Přemysl Otakar II. stavbou patrového paláce s kaplí a velké válcové věže. Průjezdem paláce členěného raně gotickými arkádami a patřícího k nejkrásnějším útvarům českého gotického umění se vchází do vnitřního dvora, z něhož lze přehlédnout organicky srostlý celek hradu. Rušný život hradu, zmrazený smrtí Přemysla Otakara II., ožil až za Václava IV.*

(literatura : Hrad a zámky v Čechách, na Moravě, ve Slezsku, Olympia 2005, str. 34)

3. věta : *Po hnězdenském triumfu opustil Václav dřívější titulaturu, v níž se*

prezentoval jako král český, vévoda,

a markrabě Královny listiny od té chvíle ohlašují pouze jeho královské hodnosti, vstřebávající řadově nižší názvy. Protože "král Čech a Polska" nepotřeboval svou prestiž rozměňovat a zkrášlovat, obě koruny "vážily" nepoměrně víc než soubor titulů svázaných s jednotlivými zeměmi. Vzápětí se nabídla další koruna, když počátkem roku 1301

zemřel uherský král a s ním po meči vyhasli
(literatura : Josef Žemlička - Přemyslovci jak žili, vládli, umírali, NLN 2005, str. 322)

"B"

(spojte jednotlivé pojmy, aby spolu logicky souvisely : tj. číslo + písmeno)

1) rotunda sv. Martina	A) Zvíkov	1	+	_____
2) Anežka z Kuenringu	B) Moravské pole	2	+	_____
3) Budeč	C) Piastovci	3	+	_____
4) Václav I.	D) Vladislav II.	4	+	_____
5) Vítkovci	E) Mikuláš Opavský	5	+	_____
6) Alžběta Rejčka	F) Most (město)	6	+	_____
7) nejstarší pečeť	G) Zákolany na Kladensku	7	+	_____
8) Boreš z Riesenburka	H) Vladislav Jindřich	8	+	_____
9) Přemysl Otakar I.	CH) hrad Rožmberk	9	+	_____
10) Milota z Dědic	I) Vyšehrad	10	+	_____

"C"

(seřadte osobnosti podle data úmrtí)

Václav I., královna Kunhuta Štaufská, Závíš z Falkenštejna ,Mikuláš Opavský,
Vladislav Jindřich

rok 1222	=
rok 1248	=
rok 1253	=
rok 1290	=
rok 1318	=

"D"

(seřadte stavby přemyslovské doby podle vzniku založení)

Chebská falc, hrad Bezděz, klášterní chrám v Sedlci u Kutné Hory, Anežský klášter,
bazilika sv. Jiří na Pražském hradě

1.	=
2.	=
3.	=
4.	=
5.	=

" F "

(napíšte jméno historické osobnosti - autora slov)

1. osobnost = *"Poněvadž mě osud volá a černá smrt se již vznáší před mým zrakem, chci vám označit a vaší věrnosti doporučit toho, kdo má po mně zemi řídit. Vám známo, že náš knížecí rod zčásti neplodností, zčásti předčasnými úmrtími byl ztenčen až na mne jediného. Nyní však, jak sami vidíte, dal mi Bůh pět synů, ale nezdá se mi užitečné rozdělit mezi ně zemi českou, protože každé království samo proti sobě rozdělené pustne. Avšak od stvoření světa a od počátku římského panství a až po naše časy bratrská láska bývala vzácná, jak o tom svědčí nezvratné důkazy : Kain a Abel, Romulus a Remus a moji předkové Boleslav a svatý Václav; a hledíme-li k tomu, co učinili vždy dva bratři, uhodnete, co by učinilo pět bratří ? A čím je vidím schopnějšími a mocnějšími, tím horší věc tuším v prorockém duchu. Ach, jak se vždy strachuje mysl rodičů o nejistý osud synů ! Jest tedy předem pečovati o to, aby po mém skonání nevznikl mezi nimi nějaký spor o to, kdo má dostati panství nad zemí. A proto vás pro Boha prosím a zapřísahám vás přísahou vaší věrnosti, aby mezi mými syny nebo vnuky vždy nejstarší držel nejvyšší moc a stolec v knížectví a aby všichni jeho bratří nebo ti, kteří pocházejí z knížecího rodu, byli pod jeho panstvím. Věřte mi, nebude-li jediný vládce spravovati toto knížectví, vám předním hrozí ztráta hrdla a veliká škoda lidu."*

dle mého názoru se jedná o =

2. osobnost = *"Došly mne výstrahy, že jsou také mezi vámi zrádcové ! Nemohu tomu víru dáti; a však je-li tuto, kdo by o můj život ukládal, nuže vystup, i vykonej na mně skutek pomsty ! Lépe jest, abych tuto na místě sám zemřel ještě dnes, než by zítřka tisícové padli obětí nějaké zrady !"*

dle mého názoru se jedná o =

3. osobnost = *"Moudrosti tvé, milostivý císaři, sluší věděti, že volba knížete českého, jak jsme slyšeli od svých předchůdců, nikdy nebyla závislá na vůli císaře, nýbrž vždy záležela na vůli velmožů země české; v tvé však moci toliko stvrzení volby. Bez důvodu pokoušíš se spoutat nás jhem nového zákona. Věz, že my k tomu naprosto nesvolujeme a chceme raději za právo čestně padnout než poddat se nespravedlivým nálezům, a zajisté, neupustíš-li od tohoto pokusu, je nasnadě, že se soud všemohoucího Boha mezi tebou a mnou projeví divem, který bude do budoucna památný na věky."*

dle mého názoru se jedná o =

4. osobnost = *"Ještě mne u vazbě neдрžíš, aniž jsem zbaven síly údův svých," a vyňav dyku, chopil císaře za obojek rka : "Aneb přísahati budeš, že odejdu odtud svobodně, aneb tě v tomto okamžení touto dykou probodnu!"*

dle mého názoru se jedná o =

poznámka : správná odpověď = **2 body** (maximální počet bodů - **80**)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI 3. KOLA

"A"

(dopíšte v textu chybějící údaj)

1. úryvek = v Počaplích (Králov Dvůr u Berouna) + Františka + Anežce

2. úryvek = Křivoklát

3. úryvek = krakovský + sandoměřský + moravský + Ondřej III. + Arpádovci

"B"

(spojte jednotlivé pojmy, aby spolu logicky souvisely)

1 + I	rotunda sv. Martina	=	Vyšehrad
2 + E	Anežka z Kuenringu	=	Mikuláš Opavský
3 + G	Budeč	=	Zákolany na Kladensku
4 + A (F)	Václav I.	=	Zvíkov (Most)
5 + CH	Vítkovci	=	hrad Rožmberk
6 + C	Alžběta Rejčka	=	Piastovci
7 + D	nejstarší pečeť	=	Vladislav II.
8 + F	Boreš z Riesenburka	=	Most (město)
9 + H	Přemysl Otakar I.	=	Vladislav Jindřich
10 + B	Milota z Dědic	=	Moravské pole

"C"

(seřadte osobnosti podle data úmrtí)

rok 1222	=	Vladislav Jindřich
rok 1248	=	královna Kunhuta Štaufská
rok 1253	=	Václav I.
rok 1290	=	Záviš z Falkenštejna
rok 1318	=	Mikuláš Opavský

"D"

(seřadte stavby přemyslovské doby podle vzniku založení)

1. = **bazilika sv. Jiří na Pražském hradě**
2. = **Chebská falc**
3. = **Anežský klášter**
4. = **hrad Bezděz**
5. = **klášterní katedrála v Sedlci u Kutné Hory**

"E"

(pojmenujte obrázky)

1. obrázek = **hrad Rožmberk**
2. obrázek = **hrad Český Krumlov**
3. obrázek = **zřícenina hradu Michalovice**
4. obrázek = **hrad Špilberk**
5. obrázek = **rotunda sv. Martina na Vyšehradě**
6. obrázek = **erb Vyšehradské kapituly**
7. obrázek = **erb Křižovníků s červenou hvězdou**

"F"

(napište jméno historické osobnosti - autora slov)

1. osobnost = **kníže Břetislav I.**
2. osobnost = **král Přemysl Otakar II.**
3. osobnost = **kníže Soběslav I.**
4. osobnost = **král Václav I.**